

Кукерската група „Каваклии“ от Долно Езерово, Община Бургас, спечелила през 2019 г. първото място на Националния кукерски празник „Кукериада – Тунджа, Долината на кукерите“ в с. Чарган и златната маска на XXVIII международен фестивал на маскарадните игри „Сурва“ в Перник.

The Kavaklii *kukeri* group from Dolno Ezerovo near Burgas won pole positions in the 2019 “Kukeriada – Tundzha, the *Kukeri* Valley” National *Kukeri* Festival in the village of Chargan, and the Golden Mask at the 28th Surva International Festival of Masked Playacting in Pernik.

Българската народна банка изказва благодарност на Община Тунджа за предоставените изображения.

The Bulgarian National Bank kindly acknowledges the Municipality of Tundzha's help with images.

- © Българска народна банка, 2020 г.
- © Питър Скуп, превод, 2020 г.
- © Стефан Каменов, фотограф, 2019 г.
- © Bulgarian National Bank, 2020
- © Peter Skipp, translation, 2020
- © Stephan Kamenov, photographer, 2019

КУКЕРИ

Сребърна възпоменателна монета
от серията „Български традиции и обичаи“
Емисия на БНБ

KUKERI

Silver Commemorative Coin
of the 'Bulgarian Customs and Traditions' Series
BNB Issue

БЪЛГАРСКА
НАРОДНА
БАНКА

BULGARIAN
NATIONAL
BANK

Смята се, че като част от предсватбените обичаи ергенските маскарадни игри водят началото си по нашите земи от траките. В повечето райони на България този древен обичай е известен като *кукери*, а някъде като *сурвакари*.

Кукерски шествия се провеждат главно по време на празниците между Коледа и Великден. Някога в тях участвали само ергени, предрешени като жени или облечени в животински кожи като символи на плодородието. С маски и звънци на пояса, с ритмична стъпка те обикалят селото, след което се събират за хоро на площада. Сурвакарите разиграват ритуална сватба, а кукерите – обредно заораване.

Костюмите от различните етнографски области на България се различават. Обикновено на запад те наподобяват животни, а на изток са по-човекоподобни. Всяка маска въплъщава по уникален начин въображението на своя майстор. Маските представляват глави на причудливи същества със стърчащи зъби, рога и опашка или с тракащи клюнове. Изработени са от овчи и кози кожи, пера, рога, шума, прежда и други естествени материали.

Подобно на всяка жива традиция, и кукерските игри се променят, като включват нови символи и образи и разширяват кръга на участващите по пол и възраст. В наши дни те са фестивали на веселието, народното творчество и традиционните занаяти, с които отбелязваме края на зимата, пробуждането на природата и възраждането на живота.

Кукерският обичай е в основата на редица международни фестивали на маскарадните игри, като „Сурва“ в Перник, провеждан ежегодно от 1966 г. насам, „Кукерландия“ в Ямбол и други.

It is thought that today's Bulgarian masked laddish playacting goes back to the prenuptial rites practiced by the ancient Thracians. In most parts of Bulgaria, they call this ancient custom *kukeri*, or occasionally *survakari*.

Most *kukeri* pageants fall on feast days between Christmas and Easter. In days of old, they included only unmarried men dressed as women or else donning animal skins as fertility symbols. Masked, bells slung from cummerbunds, they would tour villages summoning everyone to the square. *Survakari* would then perform ritual weddings, while *kukeri* would mimic ritual field tilling.

Costumes differ across Bulgarian ethnographic areas. The more western ones usually resemble animals, those further east being more androgynous. Each mask is nevertheless unique, only limited by its maker's imagination. Masks often resemble phantasmagorical creatures with poking fangs, horns and tails, or beaks. They are made of sheep and goat skins, feathers, horns, leaves, wool and other natural materials.

As with any living tradition, *kukeri* pageants are evolving to include new memes and imagery and broaden the circle of participants' sex and age. Today, they are jolly feasts of folk craft and traditional trades marking the end of winter and the awakening of nature and the revival of life.

Kukeri rites lay at the base of several international masked playacting festivals, notably the *Surva*, staged by the town of Pernik since 1966, and the *Kukerlandia* in Yambol, etc.